

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS 2003 M. VASARIO 6 D. NUTARIMO NR. 194 „DĖL VAIKO TEISIŲ APSAUGOS VALDYMO SRITIES PRISKYRIMO SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJAI IR KITŲ MINISTERIJŲ KOMPETENCIJOS NUSTATYMO“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS“ PROJEKTO, VYRIAUSYBĖS 2002 M. VASARIO 28 D. NUTARIMO NR. 302 „DĖL VAIKO LAIKINO IŠVYKIMO Į UŽSIENIO VALSTYBES, NEPRIKLAUSANČIAS ŠENGENO ERDVEI, TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO IR VYRIAUSYBĖS 2004 M. GRUODŽIO 24 D. NUTARIMO NR. 1655 „DĖL UŽSIENIO VALSTYBĖSE LIKUSIŲ BE TĖVŲ GLOBOS VAIKŲ PARVEŽIMO Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO (TAP-19-1086(2), TAIS NR. 18-8792(3); TAP-19-1087(2), TAIS NR. 18-8794(3); TAP-19-1088(2), TAIS NR. 18-8793(3))

2019-09-26 Nr. NV-2721
Vilnius

Rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Tikslas – suderinti vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, bei užsienio valstybėse likusių be tėvų globos vaikų parvežimo į Lietuvą ir kitą teisinį reguliavimą su Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo nuostatomis.

Dabartinė situacija:

- Vaiko laikino išvykimo (kai išvykimas nedeklaruotas pagal Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymą) į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, tvarka reglamentuoja Valstybės sienos apsaugos tarnybai išvykstant pateikiamus dokumentus bei vaiko, kurio nelydi tėvai ar globėjai (rūpintojai), laikino išvykimo tvarką ir kt.
- Užsienio valstybėje likusio be tėvų globos vaiko, kuris yra ar kurio tėvai (turimas vienintelis iš tėvų) yra LR piliečiai, ir kuriam pagal Civilinį kodeksą gali būti nustatyta globa (rūpyba), parvežimo į Lietuvą taisyklės nustato sprendimo dėl tokio vaiko parvežimo į Lietuvą priėmimo, parvežimo išlaidų padengimo ir vaiko lydėjimo į Lietuvą tvarką. Sprendimus dėl vaiko parvežimo priima Komisija užsienio valstybėje likusio be tėvų globos vaiko parvežimo į Lietuvos Respubliką klausimams spręsti (sudėtį tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras, ją sudaro SADM ir Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos (Tarnyba) atstovai). Vaiko lydėjimo procedūras atlieka Tarnyba. Per metus į Lietuvą iš užsienio parvežama apie 4-6 likusius be tėvų globos vaikus.
- Pagal Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą valstybinę vaiko teisių apsaugos funkciją ir jos įgyvendinimą iš savivaldybių perėmė ir nuo 2018-07-01 užtikrina Tarnyba, t.y. centralizuota institucija, turinti teritorinius skyrius. Tarnyba taip pat atlieka tarptautinės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo organizavimo centrinės institucijos funkcijas Lietuvos Respublikoje. Iki įstatymo įsigaliojimo savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyriai ir Tarnyba likusio be tėvų globos vaiko parvežimo į Lietuvą procese dalyvavo kaip skirtingi subjektai: Tarnyba buvo atsakinga už vaiko lydėjimą į Lietuvą, o grįžtantį vaiką pasitikdavo savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyrių atstovai.
- SADM bei kitų ministerijų (Teisingumo, Švietimo, mokslo ir sporto, Sveikatos apsaugos, Vidaus reikalų) kompetencijos vaiko teisių apsaugos srityje numatytos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, tačiau Vyriausybės nutarimas, kuriuo nustatytos ministerijų funkcijos, nėra panaikintas.

Projektų esmė. Siūloma:

- 1) Pripažinti netekusiu galios SADM ir kitų ministerijų kompetenciją vaiko teisių apsaugos srityje nustatantį Vyriausybės nutarimą (ministerijų kompetencija yra nustatyta Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme).
- 2) Patikslinti Vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, tvarkos aprašą (dėstoma nauja redakcija): formuluotę „savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius“ pakeisti į „Tarnybos teritorinį skyrių“; pakoreguoti pagal Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą bei Reglamentą (ES) 2016/679; atlikti kitus redakcinio pobūdžio taisymus.
- 3) Pakeisti Užsienio valstybėse likusių be tėvų globos vaikų parvežimo į LR taisyklės (dėstoma nauja redakcija): atsisakyti atskiros Komisijos užsienio valstybėje likusio be tėvų globos vaiko parvežimo į LR klausimams spręsti ir nustatyti, kad Tarnyba organizuoja vaiko parvežimą ir priima sprendimus dėl vaiko parvežimo ar neparvežimo ir lydėjimo ar nelydėjimo; numatyti, kad lydėti vaiką iš užsienio valstybės į Lietuvą gali ne tik Tarnybos direktoriaus įgaliotas asmuo, bet ir šeimos, šeimynos pilnametis narys, užsienio valstybės, kurioje yra likęs be tėvų globos vaikas, kompetentingos institucijos, vaikų globos institucijos ar globos centro, kurį ketinama paskirti vaiko globėju (rūpintoju), vadovo įgaliotas asmuo; numatyti, kad patirtos vaiko parvežimo išlaidos (vaiko ir lydinčio asmens kelionės) atlyginamos iš Tarnybai skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Derinimas:

- Suderinta be pastabų su Vidaus reikalų ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija bei Lietuvos savivaldybių asociacija.
- Įvertintos Užsienio reikalų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Tarnybos pastabos.
- Projektai patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Socialinės politikos grupės pastabas ir pasiūlymus.

Atitiktis Vyriausybės programai – atitinka Vyriausybės programos siekius užtikrinti kompetentingą ir veiksmingą pagalbą vaikui ir šeimai, kompleksiškai spręsti vaikų globos ir įvaikinimo problemas.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektus aptarti tarpinstituciniame pasitarime ir, patikslinus pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019-09-26 išvadoje Nr. NV-2718 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Daiva Buivydaite-Garbštienė

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt